

waarop de argumenten van uit Paters steld te onder- Zij worden of den strijd

ereformeerde — ten doel id der Gere- te stellen." rkt, behoort thuis. En dat doel, s?

in de Kerk worden vergeleed mogelijken; de verachten, ht, waarvan zoeken, en het met de bten invloed ok de Kerk rganen toe- eze niet uit rouwen aan e kerkelijke ikwijls een al het ont- e uitoefene- raken, en gaan, of de t iets op te t de leerar t altijd dat oo oordelc ls hij doet, of met zijn flicet komen, eenige deel ene leer te ledigen. De elk oogen-; hij kan i vaak doen maar moet dt. Juist in oegenaamd te spreken, vertrouwen, tuischland un vrijheid alt omid- zelve. id belem- egenheid er dat der en gelden, een afri- t, zelfs al duurt we- verbinden. s, „de we- erte be- der hoog- epluchting opvatting orische de te spreken chting van s bijdragen t vaak zijn eheid aan- dit volk s het niet- eligheid en en trouw vor *ter* genoemde rring van doch juist kelijk, het ik te stel- n die uit- ten onder- zaad en te n geloofs- t kan ze- levering de vraag n van de

Maar hij had zich zelf dat recht benomen, door op blz. 2 zijn lezers te verzekeren, dat hij alles wegliefte wat, of niet bepaald deel van het betoog uitmaakte, of slechts herhaling was.

Doch dit geldt van die vier bladzijden juist niet. Vooreerst niet, omdat het begin dezer vier bladzijden juist de resümte geeft van het doel en de taak der Universiteit, en wel in deze woorden:

Vier dingen zijn altoos aan een hoogleraar aan onze Universiteit opgelegd: 1. dat hij welbewust verklaart, dat de Gereformeerde grondovertuiging de zijne is; 2. dat hij onderzoek, wat op het hem aangewezen veld van onderzoek de leidende gedachten waren, die hij toetst uit de Gereformeerde beginselen zijn afgeleid; 3. dat hij de Gereformeerde beginselen en de daaruit getrokken lijnen met de autoriteit van Gods woord in Natuur en Schriftuur vindiceert, of ook waar hij ze hiërme in strijd bevindt, corrigeert; en 4. dat hij de lijnen van het verleden doortrekt in wat thans de worsteling der geesten is.

Overgeslagen zijn dus juist de woorden, waaruit bleek dat het doel der Universiteit veel verder strekte dan de geachte schrijver beweert.

Voorts laat de geachte schrijver weg, wat noch herhaling noch overtoeging was, namelijk de vraag, hoe zulk een band in concreto kan worden aangelegd.

Dr. Kuyper schreef er van: En vraagt ge mij nu ten slotte in meer con creten zin, op wat wijs men bij de stichting van zulk een Universiteit den band genoegen kan hecht kan aanleggen, dan bespreek ik niet de formule daarvoor in de Statuten van zulk een stichting te kiezen. Dit hield in den morgen onze Vereeniging bezig. Maar dan wijk ik er op, dat de beste formule op zich zelve dood en daarom krachtloos is, zoo ze geen verband houdt met het leven. Het leven nu uit de Gereformeerde beginselen concentreert zich het meest intens in de Gereformeerde beginselen, concentreert zich het meest intens in de geïnstitueerde kerken, en daarom is de Universiteit gelukkig te achten, die met deze kerken in zulk verband kan staan, dat die kerken haar in de bejijden en in de handhaving van Gods woord, naar zijn zuiverste opvatting, steunen. Dien band nu heeft ze vast te leggen voor alle faculteiten, maar toch zoo dat de knoop — een knoop natuurlijk uit de uiteinden van twee koorden bestaande — geleid worde in de benoeming der hoogleraren bij de Theologische faculteit, overmits deze faculteit zich als veld van onderzoek een terrein niet aangewezen, dat met de taak en roeping der geïnstitueerde kerken in rechtstreeks verband staat. Gemakkelijk is het leggen van dien knoop zeker niet, want kerk en wetenschap moeten daarbij zelfstandig naar eischen doen gelden. Maar geleid zal die knoop worden, zoo zij, die daartoe geroepen zijn, de kunst daartoe afbidden van hun God, en geen andere bedoeling hebben dan om Gods ondoorbaten te gehoorzamen. Maar al ligt het hoofdcontract tusschen kerk en wetenschap in de Theologische faculteit, toch moet de band ook aangelegd aan de overige faculteiten, in zooverre geacht mag dat ook de onderzoekers in deze faculteit de gemeenschap der heiligen in zulk een kerk zoeken, die geestelijk niet alleen in naam, maar ook zakelijk, uit de gereformeerde beginselen leeft. Overgangstoestanden zijn hier zeer zeker denkbaar, en zeer wel kan ik mij voorstellen dat een zoologisch of botanisch, wat betreft de beginselen die bij *zijn* *zak* in aanmerking komen, onbepaaldig gereformeerde ware, daarom op het stuk van de volharding der heiligen nog meer Lutherisch dan Gereformerd was. Maar naar gelang de toestanden een meer normaal karakter aannemen, is het van een wetenschap- pelijk man toch niet te veel geveerd, dat die een man uit één stuk is, en met geen Janus- kup voor het publiek optreedt, maar zijn grond- overtuiging in geheel zijn levens- en wereldbe- schouwing late doorwerken.

En eindelijk liet de geachte schrijver weg, wat Dr. Kuyper schreef over het pijn- lijke, dat de hoogleraar van achteren bleek principieel in zijn opvatting van de Uni- versiteit te verschillen.

Zoo toch volgt er: Dat zich nu het geval kan voordoen, dat een man van wetenschap, die in oerrecht meende te leven uit de grondovertuiging, die zich his- torisch in de Gereformeerde beginselen be- licaand heeft, straks met zijn weten bij een tegenovergesteld resultaat uitkomt, geef ik toe, doch op welk gebied doet zich dit niet voor? Er zijn er die eens Roomsche beleden, en later Gereformerd of Lutherisch werden. Er zijn er, die Protestant geboren, later Roomsche werden, en waar dit laatste, gelijk ook onlangs, met een predikant ten onzent het geval is, daar trekt hij zich terug. Zoo zijn er staats- leden geweest, die bij wisseling van overtuiging, zich in het private leven verloren. Ook officie- ren die, Tolstolaan geworden, den dagen los geopen van hun leedenden. Dit is hard, maar altoos nog minder hard dan wat onze mar- te- laars op het schavot of op den houtnagel, even- zo voor hunne overtuiging, hebben geleden. En hoe pijnlijk dit ook zijn moge, nooit mag de eisch gesteld, dat om dit harde bij wis- seling van overtuiging af te wenden, de Kerk of de Universiteit *ander* band aan het Woord van God — en dien band in bindenden zin geno- men — overtuigingloos omdele.

Mocht dit nu worden weggelaten, waar- zonder deze quaestie het geding niet is afgedaan en de geachte schrijver zelf ze zijnerzijds op blz. 51, 2 bespreekt.

Ons dunkt, neen. Het door hem zelf gekozen program ver- bood hem dit.

Over de laatste twee volzinnen van Mr. Lohman's repliek kunnen we kort zijn. Bij hem komt het alles neer op het „on- derzoek der waarheid," doch blijkbaar be- doelt hij „het zoeken naar waarheid"; wat heet iets anders is.

We komen in onze episcie op het slot onzer artikelen hierop terug. Voorzands slechts dit: Geen enkel man wordt hoogleraar, of op dat oogenblik houdt hij enkele dingen veel of weinig voor waarheid, en daaronder zijn tal van dingen die hij nooit meer onder- zoekt, maar met zijn leerlingen als vast- staande aaneemt. Daaronder zijn mede dingen, die hij wel vastelijk aaneemt, maar waarvan hij het wetenschappelijk bewijs nog zoekt. En daaronder zijn einde- lijk dingen die hij nog slechts ten deele bevest, en waaromtrent hij zijn inzicht en overtuiging poogt uit te breiden.

Welnu, juist zoo doen wij. En... zoo doet de heer Lohman ook. Voor hem staat vast, eer hij verder gaat, dat Gods Woord waarachtig is. Ook hij is dus, zoo we hem aan zijn eigen taal vasthouden, niet vrij in zijn onderzoek. Ook hij zal de autoriteit van Gods Woord wetenschappelijk bewijzen, niet omdat hij de waarheid zoekt, maar omdat hij begon met dit als waarheid aan te nemen, en het nu nader poogt toe te lichten en te bevestigen.

staande aaneemt. Daaronder zijn mede dingen, die hij wel vastelijk aaneemt, maar waarvan hij het wetenschappelijk bewijs nog zoekt. En daaronder zijn einde- lijk dingen die hij nog slechts ten deele bevest, en waaromtrent hij zijn inzicht en overtuiging poogt uit te breiden.

Welnu, juist zoo doen wij. En... zoo doet de heer Lohman ook. Voor hem staat vast, eer hij verder gaat, dat Gods Woord waarachtig is. Ook hij is dus, zoo we hem aan zijn eigen taal vasthouden, niet vrij in zijn onderzoek. Ook hij zal de autoriteit van Gods Woord wetenschappelijk bewijzen, niet omdat hij de waarheid zoekt, maar omdat hij begon met dit als waarheid aan te nemen, en het nu nader poogt toe te lichten en te bevestigen.

Eene eenvoudige levensbeschrijving van dezen bijbelheilige mag dus allerminst als een overbodig werk worden beschouwd. Welnu, met waarheid mag gezegd, dat Dr. Rudolph in de dertien meditatien, waaruit zijn boek bestaat, ons niet alleen, om met zijne eigene woorden te spreken, „eene eenvoudige levensbeschrijving" van Abraham geeft, maar ook, dat hij telkens in onmiddellijke aansluiting aan zijn onder- werp, vele schoone en nuttige wenken voor de praktijk der godzaligheid, en dat op velerlei terrein des levens, daaraan heeft toegevoegd.

De uitgever J. H. Kok te Kampen moge voor dit werk vele lezers vinden.

WYMINGA.

Voor Kootwijks Scholen.

In hartelijken dank ontvangen, door Ds. J. H. HOUTZAGERS: Van Mej. J. A. Weesing te Nijkerk, van de Naivereniging f 4.

Dringend bevelen wij de scholen aan onzen vrienden aan.

Kootwijk, D. HULLEMAN, Penningmeester

Uit de Pers.

(Slof)

Maar het ernstigste blijft ons laatste beswaar, dat bij zulk een *gansch* *overblijfsel* *verklaring* door de gemeente, ten slotte niet het ware belang van Christus Kerk, maar allerlei onheilge- partij, allerlei familiark en den doorslag geeft. Wij ontkenen daarom niet, dat ook bij den Ker- kraad, wanneer deze het dubbelgetal vormt, zulke lagere motieven kunnen in het spel komen, maar het gevaar is hier toch veel minder groot. Als de Kerkraad het dubbelgetal formeert, worden de voorgedragen kandidaten besproken, moet ieder rekenschap geven van zijn voordracht, kan door diegenen, die voor Christus Kerk ijver hebben invloed worden uitgeoefend en critiek worden uit- gebracht. Maar bij een gemeentelijke verkiezing is dit alles onmogelijk. Men ziet niet gesloten brief- jes; aanbeveling van kandidaten is ongeoorloofd; het geheim der stemming sluit alle verantwoorde- lijkheid der stemmers buiten. Behoefte het nog niet voerig betoog, wat hiervan het gevolg moet zijn? Men neeme de groeijen en vrage wat ze leeren? Hier, dat bij een predikantsvacature de man, die het laatste gepreikt heeft, indien hij eenige gave van welsprekendheid had, stellig de meeste stem- men verkrijgt. De gemeente vraagt niet naar zijn ernst bij het huisbezoek, naar zijn etichetlijns- wandel, naar zijn goed catechetisch onderwijs, naar zijn doelmatige leiding in den Kerkraad. Zij weet van dit alles niets. Wat ze alleen weet, is of de spreker er goed in viel. En menige gemeente, die met bijna onoverwinnelijken drang den Kerkraad dwing den „man harer kon- e" te benoemen en straks teleurgesteld werd, omdat de „geleghenheidspreek- heid" geen profetie bleek van wat volgde, heeft te laat ondervonden, wat de spreuk „vo popul- vox Dei", „de stem der gemeente is de stem Gods", aan onwaarde behelste. Daarom een ander voor- beeld te nemen — is een gemeente pas samen- gesteld, en heeft vroeger A of B toevoeging bij de verkiezing der meerderheid. Het spreekt van zelf, dat al is officieel A en B nu weggelaten, de natuur toch vaak de leer de baas is, en indien de meerderheid beslissen moet, men een slants- dragers krijgt, dat volstrekt niet de vertegenwoor- diging der saamgestelde gemeente, maar veel eer de vertegenwoordiging van een fractie in de ge- meente is. Ginder — om hiermee de rijder droeve praktijken te sluiten — heeft een familie veel in vloed door geld, aanzien, onderhoorigheden, en kan deze familie er wel wat op rekenen, dat haar leden allen op het dubbel getal komen te staan, indien de stemming der gemeente beslissen zal.

Het ideaal breekt aldus op de werkelijkheid van het leven. Overal, waar men de grootheid heeft in goet, heeft de praktijk geleerd, dat deze en soortgelijke misstanden het onvermijdelijk gevolg zouden zijn, indien geen correctief ware gegeven in de macht van den Kerkraad, om uit den grootheid eerst een dubbelgetal aan te stellen, eer de gemeente tot een definitieve keuze komt, wie haar ambdragers zullen zijn.

Voor al enigszins grotere gemeenten moet de Kerkraad bij de keuze *leidend* optreden. De gemeente moet niet in het honderd kiezen uit mannen, van wier werkelijke gaven ze vaak we- nig afweet, maar moet uit de handen van den Kerkraad een lijst van mannen ontvangen, die tot dit heilig werk bekwaam zijn, om daaruit haar keuze te doen. Het is goed, dat de Kerkraad reeds bij het stellen van deze lijst de gemeente raadpleegt en met den wensch der broeders rekening houdt. Wat Voetius aanraadt, dat de Ker- kraad voor het stellen van het dubbelgetal eerst de gemeente hoore, is steeds ook ons advies ge- weest. De invloed der gemeente wde uitgebreid zoover mogelijk. Bij het stellen der candida- ten spreekt niet eerst de Kerkraad, maar de gemeente haar wensch uit. Allicht wordt daardoor eenzijdig- heid voorkomen. Zelfs gelde als regel, dat de Ker- kraad uit deze grootheid der gemeente de broeders kiest, die de meeste stemmen hebben. Maar de Kerkraad zij daaraan niet gebonden door een wettelijk voorschrift. Wanneer de Kerkraad niet uit deze grootheid, dat de keuze der leden, die mees- tendens, wel verre van eenparig te zijn, zich in allerlei kleinere fracties versplintert en degenen, die de meeste stemmen hebben, het niet verder dan een tiende of twaalfde deel der uitgebrachte stemmen brengen, dan spreke de Kerkraad uit, dat de gemeente dus geen eenparige keuze heeft en aan hem dus de taak is opgelegd, om die een- parigheid te bevorderen, door nu zelfstandig uit deze lijst een keuze te doen. Wanneer blijkt, dat er wel een eenparige wensch is, maar de Ker- kraad gegronde redenen heeft om te oordeelen, dat deze wensche personen niet voldoen aan de eischen, die Gods Woord of het belang der ge- meente stelt, dan hebbe de Kerkraad den moed dien wensch der gemeente niet te vervullen, om- dat boven de begierde der gemeente de eisch staat van Christus, die alleen Koning is in Zijn Kerk.

Na zoo eerst de gemeente te hebben geraad- pleegd en met den wensch der gemeente rekening te hebben gehouden, stelle de Kerkraad, die de leidend macht heeft, de candidatenlijst vast. Onze Kerkenorde schrijft daarbij voor, dat een „dubbel- getal" aan de gemeente moet worden aangeboden, d. w. z. eens zooveel namen als er vacaturen zijn. Maar dit voorschrift is natuurlijk niet bindend in dien zin, alsof de Kerkraad niet evenveel een- dreefoud of vierfoud voor het dubbelgetal in de plaats stellen mag. Bij een predikantsverkiezing geschiedt dit zelfs meestal en laat men de ge- meente uit een drietal, sans zelfs uit een nestal kiezen. En er is geen enkel reden denkbaar, waarom de Kerkraad desnoodig niet het getal candidaten ook voor de ouderlingen en diakenen op dezelfde wijze zou kunnen uitbreiden.

Uit dit candidatengetal, waarvan de Kerkraad dus verklaart: deze mannen bevelen wij u, ge- meente, als waardige en geschikte ambdragers aan, kiest de gemeente dan haar ouderlingen en diakenen. De eindkeuze geschiedt aldus niet door den Kerkraad, zoals a Lasco wilde, maar door de gemeente. Haar keuze bevest, wie ambdrager worden zal. Al wat de Kerkraad bij de ver- kiezing gedaan heeft is: 1. de eenparigheid der keuze te bevorderen; 2. aan de gemeente waardige bevestigden onwaardige personen tot het ambt worden geroepen. Zoo heeft de Kerkraad geen dwingende macht, of tyrannische overheersching over de gemeente uitgeoefend, maar de gemeente bij haar keuze leidend, naar in waarheid naar Christus bevel *geleiden*.

De vraag nu allen kunnen opkomen, of de ge- meente aan deze candidatenlijst van den Kerke- raad in absolute zin gebonden was. M.a.w. of de gemeente, indien de Kerkraad haar een dubbel- getal aanbodt, waarop geen mannen voorkwamen, die de gemeente begerde, dan toch gedwongen zou zijn volgens deze lijst te stemmen.

Het antwoord op deze vraag kan niet moeilijk wezen, voor wie het Gereformeerde beginsel heeft begrepen. Dat beginsel eischt, dat de Kerkraad wel een leidend maar geen dwingende macht bij de verkiezing zal uitoefenen en dat het kiesrecht ten slotte bij de gemeente zal berusten. Daaruit volgt van zelf, dat de Kerkraad wel deze candi- datenlijst kan voorstellen, maar de gemeente er- noot door gedwongen kan worden, mannen te kie- ren, die zij voor het ambt ongeschikt acht.

Zulke gevallen zullen, wanneer de Kerkraad voor het stellen van het dubbelgetal eerst de ge- meente raadpleegt en met den wensch der ge- meente rekening houdt, uiterst zeldzaam voorkomen. Maar indien ze overhoofd zich mochten voordoen, omdat het inzicht van den Kerkraad en dat der gemeente verschilt, dan is de weg van zelf aan- gewezen.

De gemeente, saamkomende voor de verkiezing, verklaart dan mondeling of schriftelijk aan den Kerkraad, dat zij ernstige bedenkingen heeft om uit deze candidatenlijst een keuze te doen. Zij geeft deze redenen op. En de Kerkraad, die de gemeente te dienen heeft bij dit werk, breidt of de candidatenlijst uit, of neemt het dubbelgetal terug. Het spreekt wel van zelf, dat dit middel alleen in de uiterste gevallen kan en mag toegepast wor- den. De eere der broeders, die de Kerkraad voor- stelde, moet ons lief zijn. Wie noodeloos zulk een stap der gemeente uitlokte en daardoor groote ba- roering in de gemeente te weeg bracht, zou zich wel schrikkelijk bezondigen tegen God.

Maar, indien de Kerkraad naar het oordeel der gemeente metterdaad de belangen der Kerk niet genoeg bij dit verkiezingswerk behartigd had, dan zou dit de eenige uitweg zijn, waardoor herstel van het recht der gemeente kon worden gevonden. En hiermede besluiten wij deze artikelenreeks.

Er zou nog veel te schrijven zijn over allerlei detailwesten, als de vraag, welke leden stemge- rechtigd zijn, of het stemmen per briefje van afwe- zigen geoorloofd is, enz., maar al deze vragen raken niet het hoofdbeginsel, waarom het ons te- doen was.

Wij zullen dankbaar zijn, wanneer de arbeid, aan deze artikelen besteed, deze vrucht mag heb- ben afgeworpen, dat eenzijdig de Kerkenraden zijn aangespoord, om meer dan tot dusverre het wettig recht der gemeente in het verkiezingswerk te eeren; en anderszins de broeders, die wellicht onbewust van hun afwijkend standpunt, het independentisme in onze Kerken als echt-gereformeerd wilden in- voeren, overtuigd zijn geworden, dat volgens de Schrift en volgens de Gereformeerde beginselen, die daaraan ontleend zijn, de Kerkraad ook bij het verkiezingswerk de leidend macht behoort in handen te houden.

Deze oplossing voldoet ons. En ook geven we toe, dat zoo de gemeente, door te slechte opkomst, geen gebruik maakt van haar stemrecht, de stemmen van een kleine fractie den Kerkraad niet binden kunnen.

Zoo van de 1000 leden slechts 100 opkom- en, en deze 100 hunne stemmen verdeelen over vele kandidaten, zoodat de meest gestemde candidaten slechts 40, 30 of 20 stemmen be- komen, gaat het niet aan, dezen als door de gemeente aangewezen te beschouwen.

Officiële Berichten.

De Kerkraad der Geref. kerk te Eernwoude geeft door dezen bericht, dat op 21 Febr. 1.1. met toestemming en medewerking der Classis Leeuwarden, de Geref. kerk alhier is openbaar geworden. Wegens ongesteldheid van Ds. J. Wisse van Garip, werden, onder leiding van Ds. J. Kool van Bergum, ouderlingen en diakenen verkozen en in hunne ambten bevestigd. Door de goedertierenheid des Heeren mag ook hier de kerk, hoewel van kleine kracht, weer gere- gereed worden naar de nimmer wettig afgeschafte Kerkenorden van 1618 19. Moge de Heere ons daartoe kracht en wijsheid geven.

Het adres van den Kerkraad is aan: J. A. DE HAAN, Namens den Kerkraad, W. R. TOERING. Eernwoude, 6 Maart 1900.

Classis Apeldoorn. Na afgelegd praeparatoir examen voor de Classis Apeldoorn, op 14 Febr. 1.1., is met algemeene stemmen beroepbaar gesteld bij de Geref. kerken in Nederland de Eerw. heer H. Koffijberg, Candidaat in de H. Godgeleerdheid aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. D. KOFFIJBERG.

Vertrek van Ds. BAKKER.

De kerkraad der Geref. kerk van Heeg heeft het voorrecht, mede namens de Deput. der Geref. kerken van Friesland tot de zending onder Heidenen en Mahomedanen, ter kennis te brengen van al onze kerken, dat de Welere, heer Ds. D. Bakker D. V. naar Java hoort te vertrekken op Donderdag den 22sten Maart e.k. en hij verzoekt, dat alle kerken, inzonder- heid in hare saamenkomsten op Zondag den 18en Maart e.k., dezen miss. Dienaar des Woords met zijn gezin in den gebede mogen aanbeve- len aan de hoede en bewaring van den Heere, onzen God.

Namens den Kerkraad voorn. H. C. VAN DEN BRINK, Praesid. P. DE ROOS, Scriba. Heeg, 5 Maart 1900.

INSTRUCTIE voor den Welere, heer Ds. D. Bakker, missionair Dienaar des Woords bij de Geref. Kerk van Heeg.

Geleide Broeder in Christus, Opdat alle dingen eerlijk en met orde mogen geschieden, legt de Raad der Geref. Kerk van Heeg, in overleg met Deputaten ten dienste der Zending onder Heidenen en Mahomedanen der medewerkende Geref. Kerken van Friesland, de volgende instructie u voor, waaraan gij u door onderteekening wel zult willen gebonden achten.

Onder goedkeuring der Partic. Synode van Geref. Kerken in Friesland, gehouden te Leeuwar- den, den 14 Februari 1900, en daarna van de Deputaten tot de Zending

ouder Heidenen en Mahomedanen der Generale Synode van de Geref. kerken in Nederland ge- houden te Groningen, 15-30 Augustus 1899, wordt u als arbeidsveld aangewezen geheel de Residentie Bagelen, behalve de vier districten Poerworeld, Koetardjo, Tjankreh en Djenaar, waaraan gij u, op nader te bepalen tijdstip, hebt te begeven, arbeidende aldaar in den Dienst des Woords en der H. Sacramenten, totdat ver- lating van dat arbeidsveld of terugroeping om welke redenen ook, noodzakelijk of wenschelijk wordt geacht door den Kerkraad in overleg met de medewerkende Kerken of de door dezen daartoe aangewezen Deputaten.

2. In het bijzonder is u opgedragen, als een getrouw Dienaar des Woords, naar den regel der Geref. Kerken, de reeds vergaderde geloovigen en hunne kinderen te dienen, in alles wat uit uwe ambtelijke roeping voortvloeit. Wat aangaat de uitoefening der tucht over de geloovigen, zal het u in spoedeisende gevallen en, zooveel mogelijk na raadpleging met andere Dienaars des Woords op hetzelfde Zendingster- terrein en met die van de plaatselijke Gerefor- meerde Kerken op Java, vrijstaan alleen te handelen, doch tot afsnijding zult gij in zulke gevallen slechts bij hooge uitzondering mogen overgaan zonder het advies van den Kerkraad en de Provinciale Deputaten.

3. Verder zij u aanbevolen te doen wat in u vermogen is, om de nog niet gedoopten met den weg der zaligheid bekend te maken, niet alleen door prediking en onderwijs, maar ook door het oprichten van Scholen, welke zoodanig door u zullen worden ingericht, dat zoo noodig, op subsidie van het Gouvernement kan worden gerekend.

4. De plaats uwer vestiging op het u aan- gewezen arbeidsveld zult gij zelf in overleg met den Kerkraad en de Prov. Deputaten bepalen, om van daar uit uw arbeid te organiseren, u bepalende tot het u aangewezen arbeidsveld zonder het oog te sluiten voor de belangen van geheel het Zendingsterrein onzer Kerken.

5. Voorlopende studie van het Javaansch en de Eleentiek wordt u ernstig aanbevolen, aan- vankelijk tijdens uw voorlooppig verblijf te Poer- woreld.

6. U is opgedragen zooveel mogelijk allen be- hulpszaam te zijn in al hunne geestelijke ellende en lichamelijke krankheden.

7. Ook behoort het tot uwe roeping om, in overleg met den Kerkraad en de Prov. Deputa- ten, de hulp te zoeken van inlandse hel- pers, op wier arbeid gij nauwlettend hebt toe te zien en die gij, zooveel doenlijk, hebt te be- kwamen tot en te helpen bij hunne voorbereiding voor hunnen arbeid. Hunne aanstelling, bezol- diging en definitief ontslag zal niet plaats vin- den zonder machtiging van den Kerkraad, in overleg met de Prov. Deputaten.

8. Behalve de gewone correspondentie aan het einde van alle drie maanden, wordt door u aan den Kerkraad rapport gezonden van uw eigen arbeid en dien der helpers, terwijl u is aanbevolen van alle veranderingen of verbe- teringen in methode van arbeid of in stoffe- lijke aangelegenheden, welke u wenschelijk mochten voorkomen, den Kerkraad kennis te geven, om alles, in overleg met hem, bijgestaan door de Prov. Deputaten, te regelen.

9. Wanneer gij door plotselinge ongesteldheid naar het vaderland zoudt moeten terugkeeren, hebt gij u te voorzien van het advies van twee geeneesheeren, die bepaaldelijk verklaren, dat een langer verblijf in de tropische landen uw leven in onmiddellijk gevaar zou brengen.

10. In dat geval, en eveneens bij verkregen ver- lof om tijdelijk naar Nederland terug te keeren, wordt u en de uwen vrije overtocht te klasse- geaarborgd en gedurende uw verblijf in het vaderland een verlofcontract van f 2000. — zoolang de Kerkraad der Zendingkerk, in overleg met de Prov. Deputaten, noodig zal oordeelen.

Ook bij mogelijke emeritaatsverklaring zullen de bepalingen, daarvoor in onze Kerken ge- lende, op u van toepassing zijn.

11. In geval van uw overlijden kan uwe weduwe met uwe kinderen repatriëren over rekening van de Zendingkerk met de saamwer- kende Kerken, terwijl voorts uwe weduwe en weeten zullen worden onderhouden naar art. 13 D. K.

12. Mocht, bijkans geneeskundig advies, een binnenlandsch verlof noodig zijn, dat tot extra uitgaven aanleiding geeft, zoo zullen dezen u worden geresitueerd, terwijl het in elk geval zal vrijstaan jaarlijks eene maand vacantie te nemen.

13. Indien gij met voorweten en onder goed- keuring van den Kerkraad en de Prov. Deputa- ten, hetzij door wettelijke beroeping ener andere Kerk, hetzij volgens art. 13 D. K. uit uwen Dienst treedt, zoo zal het ter beoorde- ling staan van den Kerkraad met de Prov. Deputaten, in hoeverre gij in casu op vergoeding van de kosten van overtocht en levensonder- houd aanspraak kunt maken.

14. Bij onverhoopde toepassing van art. 79, 80 D. K. zult gij uwerzijds geneerel aanspraak kunnen maken op behoud van honorarium als anderszins, van den daum af, waarop het von- nis u zal betekend zijn, hoewel de Kerkraad met de Prov. Deputaten zich het recht voorbe- houden om al zulke consideraties te gebruiken als het hun noodig en billijk zullen voorkomen.

15. Voorts wordt u opgelegd zooveel moge- lijk u te onthouden van elke handeling, die u in botsing zou kunnen brengen met het Gouvernment; in alles met den Kerkraad en de Deputaten te overleggen en in overeenstemming met hun oordeel te arbeiden, met de rechten en verplichtingen, die de aangenomen Kerken- ordening en verdere Synodale bepalingen, ook bij voorkomend verschil van oordeel — den kerkraad in het algemeen en den Dienaar des Woords in het bijzonder — opleggen en toe- kennen; terwijl gij in voorkomende dringende omstandigheden alleen besluiten en handelen moogt, met onmiddellijke kennisgeving daarvan aan den Kerkraad.

16. Van deze instructie zal een drievoudig afschrift worden gemaakt, waarvan er één, door u geteekend, bij den Kerkraad; één, eveneens door u geteekend, bij de Deputaten der Prov. Synode zal hermenen, en één voor copie conform geteekend, in uw bezit zal blijven.

17. Veranderingen in deze instructie kunnen op elke Prov. Synode worden aangebracht, mits de voorgestelde veranderingen op het agen- dum der Synode worden geplaatst, en gehoord het advies van de Deputaten der Generale Synode tot de Zending onder Heidenen en Maho- medanen.

Aldus vastgesteld door de Prov. Synode van Friesland, te Leeuwarden den 14 Febr. 1900. Het moderamen. A. DE GRIS, Praesid. H. C. V. D. BRINK, Assessor. P. N. KRUYENK, Scriba. A. VAN ANDEL, Scriba.